

Memorandwm Esboniadol ar gyfer Rheoliadau Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019 (Diwygio Atodlen 3) 2021

Lluniwyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan Adran Llywodraeth Leol Llywodraeth Cymru ac fe'i gosodir gerbron Senedd Cymru ar y cyd â'r rheoliadau uchod ac yn unol â Rheol Sefydlog 27.1.

Datganiad y Gweinidog

Yn fy marn i, mae'r Memorandwm Esboniadol hwn yn rhoi darlun deg a rhesymol o effaith ddisgwyliedig Rheoliadau Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019 (Diwygio Atodlen 3) 2021.

Julie James AS
Y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol

23 Chwefror 2021

1. Disgrifiad

Mae Rheoliadau Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019 (Diwygio Atodlen 3) 2021 yn diwygio Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019 er mwyn darparu bod cyd-bwyllgorau corfforaethol a sefydlwyd drwy reoliadau a wnaed o dan Ran 5 o Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 yn ddarostyngedig i ddarpariaethau Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019 lle y bo'n berthnasol.

Daw'r darpariaethau hynny i rym ar 1 Ebrill 2021.

2. Materion o ddiddordeb arbennig i'r Pwyllgor Cydraddoldeb, Llywodraeth Leol a Chymunedau

Ni nodwyd unrhyw faterion penodol.

3. Y cefndir deddfwriaethol

Mae'r pwerau sy'n galluogi'r Rheoliadau hyn i gael eu gwneud wedi'u cynnwys yn adran 31(2) o Ddeddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019. Mae adran 31(2) yn rhoi pŵer i Weinidogion Cymru ychwanegu at, hepgor neu newid y disgrifiad o'r rhestrau hynny o bersonau yn Atodlen 3 i'r Ddeddf honno. Mae Atodlen 3 i'r Ddeddf honno yn darparu rhestr o awdurdodau y mae'r Ddeddf yn gymwys iddynt.

Bydd y Rheoliadau hyn yn ddarostyngedig i'r weithdrefn penderfyniad cadarnhaol yn y Senedd yn rhinwedd adran 31(5) o Ddeddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019.

Yn amodol ar gymeradwyaeth y Senedd, bydd y Rheoliadau'n cael eu gwneud gan y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol ac fe ddônt i rym ar 1 Ebrill 2021.

4. Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael

Mae'r Rheoliadau ("rheoliadau diwygio") yn diwygio Atodlen 3 o Ddeddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019. Mae'r rheoliadau diwygio yn darparu bod Cyd-bwyllgorau Corfforaethol a sefydlwyd o dan Ran 5 o Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 yn ddarostyngedig i ddarpariaethau Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019 lle bo hynny'n berthnasol.

Mae Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019 yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â swydd yr Ombwdsmon gan gynnwys cylch gwaith, rolau a chyfrifoldebau'r Ombwdsmon. Mae Atodlen 3 i'r Ddeddf honno yn darparu rhestr o'r personau neu'r cyrff hynny sy'n dod o fewn cylch gwaith yr Ombwdsmon.

Mae Cyd-bwyllgorau Corfforaethol yn gyrff corfforaethol, a sefydlwyd drwy reoliadau, ac maent yn cynnwys y prif gynghorau hynny yng Nghymru a bennir yn y rheoliadau sefydlu. Mewn rhai amgylchiadau, mae awdurdodau Parciau Cenedlaethol yng Nghymru hefyd wedi'u cynnwys mewn Cyd-bwyllgor Corfforaethol. Yn yr

amgylchiadau hyn, bydd hyn hefyd yn cael ei nodi yn y rheoliadau sefydlu perthnasol.

Y bwriad cyffredinol wrth sefydlu Cyd-bwyllgorau Corfforaethol yw y bydd Cyd-bwyllgor Corfforaethol yn cael ei drin fel rhan o'r 'teulu llywodraeth leol' neu fel aelod ohono ac yn ddarostyngedig i'r un pwerau a dyletswyddau ag awdurdodau lleol, neu i bwerau a dyletswyddau tebyg, yn y ffordd y maent yn gweithredu ac yn cael eu llywodraethu. Mae'r rheoliadau diwygio yn ffurfio pecyn o ddiwygiadau i ddeddfwriaeth a fydd yn sail i bob Cyd-bwyllgor Corfforaethol ac yn rhoi'r fframwaith deddfwriaethol angenrheidiol ar waith ar gyfer gweinyddu a llywodraethu Cyd-bwyllgor Corfforaethol yn effeithiol.

Mae'r rheoliadau diwygio yn ceisio sicrhau, fel rhan o'r defnydd ehangach o fframwaith moesegol llywodraeth leol a Chodau Ymddygiad i Gyd-bwyllgorau Corfforaethol, bod Cyd-bwyllgorau Corfforaethol yn dod o fewn cylch gwaith yr Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus. Bydd hyn yn galluogi'r Ombwdsmon i ymchwilio i unrhyw gwynion a wneir am Gyd-bwyllgorau Corfforaethol. Bydd hefyd yn galluogi'r Ombwdsmon i ymchwilio i unrhyw gwynion a wneir yn erbyn aelodau'r Cyd-bwyllgor Corfforaethol mewn perthynas ag achosion o dorri eu Cod Ymddygiad.

Mae'r diwygiadau yn y rheoliadau hyn yn:

- a. Diwygio atodlen 3 o Ddeddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019 er mwyn cynnwys Cyd-bwyllgorau Corfforaethol yn yr Atodlen honno fel corff llywodraeth leol sy'n dod o dan gylch gwaith yr Ombwdsmon

5. Ymgynghori

Mae adran 31(4) o Ddeddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019 yn darparu bod rhaid i Weinidogion Cymru, cyn gwneud rheoliadau gan ddefnyddio'r pŵer yn adran 31(2) o'r Ddeddf honno, ymgynghori ag Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ac unrhyw berson arall sy'n briodol yn eu barn hwy.

Mae Gweinidogion Cymru wedi ymgynghori ag Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru. Cytunodd Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru y byddai'n briodol i Gyd-bwyllgorau Corfforaethol ddod o fewn ei gylch gwaith.

Yn ogystal, ystyriwyd cymhwyso fframwaith moesegol llywodraeth leol i Gyd-bwyllgorau Corfforaethol a'r gofyniad i Gyd-bwyllgorau Corfforaethol gael Cod Ymddygiad, ac felly eu dwyn o fewn cylch gwaith Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru fel rhan o'r ymgynghoriad ar y Rheoliadau Sefydlu Cyd-bwyllgor Corfforaethol drafft a gynhaliwyd rhwng 12 Hydref 2020 a 4 Ionawr 2021. Yn unol â'r dull o drin Cyd-bwyllgorau Corfforaethol fel rhan o'r 'teulu llywodraeth leol' cytunodd ymatebwyr y dylai Cyd-bwyllgorau Corfforaethol fod yn ddarostyngedig i'r un fframwaith moesegol â phrif gynghorau yng Nghymru.

6. Asesiad Effaith Rheoleiddiol

Ni pharatowyd asesiad effaith rheoleiddiol ar wahân mewn perthynas â'r rheoliadau hyn. Fodd bynnag, roedd yr asesiad effaith rheoleiddiol i gyd-fynd â Rheoliadau Cyd-

bwyllgor Corfforaethol Canolbarth Cymru 2021, Rheoliadau Cyd-bwyllgor Corfforaethol Gogledd Cymru 2021, Rheoliadau Cyd-bwyllgor Corfforaethol De-ddwyrain Cymru 2021 a Rheoliadau Cyd-bwyllgor Corfforaethol De-orllewin Cymru 2021 yn asesu'r costau a'r manteision posibl sy'n gysylltiedig â sefydlu'r Cyd-bwyllgor Corfforaethol drwy reoliadau. Wrth asesu'r costau a'r manteision posibl, mae'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol yn ystyried y bwriad polisi trosfwaol y dylid trin Cyd-bwyllgorau Corfforaethol fel rhan o'r 'teulu llywodraeth leol' gan gynnwys cymhwyso fframwaith moesegol a Chodau Ymddygiad llywodraeth leol. Felly, ystyriwyd y costau sy'n gysylltiedig â dod â Chyd-bwyllgorau Corfforaethol o fewn y fframwaith moesegol a Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019 i Gyd-bwyllgorau Corfforaethol fel rhan o'r asesiad effaith rheoleiddiol ar reoliadau'r Cyd-bwyllgor Corfforaethol eu hunain.

Mae copi o'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol sy'n cyd-fynd â Rheoliadau Cyd-bwyllgor Corfforedig y Canolbarth (Cymru) 2021, Rheoliadau Cyd-bwyllgorau Corfforedig y Gogledd (Cymru) 2021, Rheoliadau Cyd-bwyllgorau Corfforedig y De-ddwyrain (Cymru) 2021 a Rheoliadau Cyd-bwyllgor Corfforedig y De-orllewin (Cymru) 2021 ar gael fel rhan o'r dogfennau perthnasol sy'n cyd-fynd â'r rheoliadau hynny:

<https://senedd.cymru/media/asppuikv/sub-ld14134-em-w.pdf>.